

Seminar MENS poteka letos pri nas

Letošnji seminar Mladine evropskih narodnostnih skupnosti (MENS) bo potekal v Trstu in Gorici. Mladinske predstavnik 13 manjšinskih organizacij Zahodne Evrope bosta letos gostila Krožek za družbena vprašanja »Virgil Šček« in Mladinska sekcija Slovenske skupnosti. Seminar bo potekal od 7. do 13. aprila, to je v tednu pred Veliko nočjo, tema pa bo »Samostojno politično organiziranje manjšin«. Glavnina predavanj in srečanj bo v goriškem Kulturnem domu, predvidena pa sta tudi dva izleta, in sicer po slovenskem zamejstvu ter v Slovenijo. Vsak večer bodo kulturne prireditve in družabna srečanja.

Prisotni bodo Južni Tirolci, Retoromani, Bretonci in drugi. Članici sta tudi Koroška dijaška zveza in Mladinska sekcija Slovenske skupnosti, katere član Peter Rustja je tudi eden izmed podpredsednikov MENS. Letos se bodo seminarja udeležili prvič tudi predstavniki italijanske manjšine v Jugoslaviji, kar predstavlja težnjo, da bi se organizacija MENS razširila tudi na Vzhod, saj so se po padcu komunističnih režimov v Vzhodni Evropi odprle čisto nove perspektive.

Cilj organizacije je v ohranjanju jezika in kulture številnih manjšin, ki živijo v Evropi, ter seveda v spoštovanju njihovih najosnovnejših človekovih in narodnostnih pravic. MENS se zavzema za federalistično ureditev Evrope. V taki Evropi bi seveda manjšine prišle do izraza, imele bi svoj prostor in tako bistveno prispevale h kulturni obogatitvi naše celine.

Poleg nedvomnega kulturnega in političnega pomena, ki ga torej ta seminar ima, predstavlja tudi priložnost, da bi se mladi, ki prihajajo iz različnih koncev Evrope, поблиže spoznali in sprijateljili. Velikega pomena pa je ta seminar tudi za nas kot skupnost, saj imamo izredno priložnost, da se pokažemo pred evropsko javnostjo. Ne zamudimo je!

UNIVERZA

Peter Rustja

GLAS »MANJŠINE«

Rubertijev zakonski osnutek ni zadovoljil želja in pričakovanj študentov iz enostavnega razloga, ker ta zakon bistveno ne spreminja obstoječega stanja na univerzah, pač pa potrjuje nekatera sporna dejstva sedanjega sistema, kot je npr. obstoj fakultet A in B kategorije. Seveda ta naziv uradno ne obstaja, delodajalci pa že sedaj diskriminirajo študente zlasti tehničnih smeri, ki so se izšolali na kaki fakulteti na jugu Italije, medtem ko, vsaj po mnenju prej omenjenih delodajalcev, »severne« fakultete (zlasti zasebne...) uživajo večji ugled ter so večje jamstvo za zaposlitev.

Rubertijev predlog se tega vprašanja ne loti. Vlaganja privatnikov v raziskovalne dejavnosti univerz prepusti uvidevnosti podjetnika, ki lahko izbira načrte ter okolje, v katerem naj bi raziskovanje potekalo. Prisotnost privatne iniciative znotraj samega univerzitetnega raziskovanja je že dandanes uveljavljena praksa, povečan obseg takih vlaganj pa bi, zaradi pomanjkanja prave reforme, še povečal obstoječe razlike oz. diskriminacije. Menim, da ni zgolj naključje, da se je vsedrjavno študentsko gibanje začelo pravzaprav v Palermu, Neaplju, stratka na jugu...

Prisotnost privatnikov v izobraževalnem sistemu bi se ne omejila le na »mecenstvo«, pač pa bi slednji tako rekoč soupravljali celotno delovanje na fakultetah. Seveda so za velike industrijske koncernne veliko bolj vpljive tehnične fakultete kot pa npr. leposlovne in humanistične. Slednje bi se morale preživljati izključno z državnimi sredstvi, ki res niso izdatna ter ne dovoljujejo niti poteka rednega programa, kaj šele organizaci-

jo pouka »evropskega« formata, ki naj bi bilo skrito gibalo omenjene reforme.

Študenti pa niso pristali tudi na zelo važno novost, ki bi sicer pomenila korak nazaj, in sicer na »izgon« študentskega predstavnštva iz upravnih teles fakultet.

Omenjena reforma ne more rešiti problemov visokošolskega študija, zato jo študentje zavračajo; negativno stališče do tega zakona s strani študentskega gibanja pa vsebuje tudi željo po pravi reformi univerzitetnega študija, pri kateri naj bi tudi študentje bili aktivni sogovorniki in soustvarjalci. Debata o taki reformi se je že začela v študentskih krogih, tako na lokalnem kot na vsedrjavnem nivoju, vprašanje pa je, ali je sedanja vladna večina pripravljena sprejeti izziv »Panterja«.

Pisatelj Lojze Kovačič je bil gost Slovenskega kulturnega kluba na sobotnem srečanju 27. januarja. Predstavila ga je pisateljica Zora Tavčar (na levi). Članek o tem srečanju objavljamo na notranji strani.

Pisatelj Lojze Kovačič v gosteh

V SKK, kjer se mladi višješolci srečujemo na kulturnih in zabavnih večerih, večkrat gostujemo priznane pesnike in pisatelje, ki jih drugače verjetno ne bi osebno spoznali. Ta srečanja so še posebno priljubljena, saj tu ne gre za običajna strogo »šolska« predavanja, ampak za sproščen pogovor s književnikom.

Tako smo v soboto, 27.1.1990, osebno spoznali enega največjih sodobnih slovenskih pisateljev — Lojzeta Kovačiča, ki je nalašč za SKK prišel iz Ljubljane. Predstavila nam ga je prof. Zora Tavčar - Rebula, člani gledališkega krožka pa so prebrali nekaj odlomkov iz Kovačičevih del.

Kot je že v uvodu povedala prof. Tavčarjeva, je Lojze Kovačič visokoumna osebnost, obenem pa tudi trpeč človek, saj stalno dvomi nad sabo, nad svojim pisateljevom — je skratka nenehno iskalec.

Njegovo življenje je zanimivo, saj se je rodil v Baslu, v Švici, in je še kot deček 1948 dospel v Ljubljano. To je bilo ravno v zelo vročem političnem vzdušju, ki je Kovačiča globoko zaznamovalo, saj sam pravi, da so takrat skušali vse poenotiti, vsi so bili v službi nekega nad-jaza, posameznik ni veljal nič.

V hudih finančnih težavah je spal po parkih, ker ni imel, kje živeti.

Med njegovimi deli je prof. Tavčar posebej omenila Novele, ki so nastale ravno v prvih povojnih letih, ko se je literatura od socialnega realizma nagibala k intimizmu, Ključne mesta, Dečka in smrt (ki je pisateljevo najbolj občuteno delo), trilogijo Prišleki, dnevnik Prah in najnovejšo knjigo Basel ('89). Kovačič je tudi mladinski pisatelj, saj je med drugimi objavil zgodbi Deček na oblaku in Dva zmerjavca.

Kovačiča prevzemajo eksistencialna vprašanja, razmišlja o umetnosti, jeziku, življenju in smrti. Podaja lasten videz sveta in oseb, torej zunanje resničnosti, ki je zanj »antiteza sanj, brez notranjih pripetljajev, kot dan nasproti noči«.

Lahko je torej razumeti, da smo bili vsi mladi izredno prijetno presenečeni, ko smo v drugem delu večera, se pravi med razgovorom z ustvarjalcem samim, odkrili, da je Lojze Kovačič izredno prijeten človek, pripravljen prisluhniti vsakemu vprašanju in nanj temeljito odgovoriti. Pri tem seveda nima dlak na jeziku, vendar pa so njegovi odgovori vedno izčrpani, poglobljeni, včasih

stran 4 ■■■▶

Iz dejavnosti SKK

V zadnjem mesecu se je v SKK zvrstilo vse polno zanimivih predavanj in srečanj.

Poseben uspeh je imelo predavanje o znanstveni fantastiki, ki sta ga pripravila dva klubovca, Štefan Pahor in Aljoša Saksida. To predavanje je bilo na sporedu 13. januarja.

27. januarja nam je ob veliki udeležbi mladih profesorica Zora Tavčar predstavila pisatelja Lojzeta Kovačiča, ki je bil gost SKK. Vsi so z zanimanjem sledili podajanju prof. Tavčarjeve o Kovačičevih delih in življenju. Dijaki, med katerimi je bilo največ maturantov, so nato postavljali najrazličnejša vprašanja.

Mesec februar ni bil nič manj pester s srečanji. Začel se je z izredno zanimivim srečanjem s psihoterapevtom Viljemom Ščuko iz Nove Gorice, ki nam je kot naslov predavanja zastavil izzivalno vprašanje: Ali vem, kdo sem in kaj hočem. Ker je večina mladih v precejšnjih dilemah ob iskanju svoje identitete, so poslušalci z velikim zanimanjem prisluhnili izvajanjem priznanega psihologa, ki se v glavnem ukvarja le z mladino in še posebej z njihovimi šolskimi problemi.

10. februarja je Slovenski kulturni klub organiziral že tradicionalno Prešernovo proslavo, na kateri vsako leto nagradijo mlade ustvarjalce. Letos so se izkazali ne samo z literarno in likovno dejavnostjo, ampak tudi s fotografsko. Veliko je bilo dobrih izdelkov, zato je bila tudi odločitev komisije včasih težka. Nagrajeni so bili trije najboljši izdelki z vsakega področja. Nagrado za literarni prispevek so podelili Aljoši Saksidi (Vrnitev), Alenki Spetič (Leningrajski motiv) in Tatjani Dolhar (Razbijmo ta led). Nagrado likovnega natečaja pa so prejeli Štefan Pahor, Lorena Raubar in Tatjana Žerjal. Na fotografskem natečaju je zmagal z vsemi svojimi prispevki Andrej Štekar. Sledila sta mu Danilo Pahor in Poljanka Dolhar. Kakšno pa je bilo mnenje klubovcev? Nekaj dijakov je prebralo literarne prispevke, nato si je vsak bolje ogledal likovne prispevke in fotografije. Publika je izrekla svoje mnenje in v glavnem potrdila mnenje komisije; še posebej je nagradila humoresko Andreja Zagheta in likovni izdelek Tomaža Susiča.

17. februarja je klub pripravil predpustni ples, ki je imel precejšen odziv. Veliko je bilo originalnih šem. Nagrajena je bila najlepša maska, ki si jo je omislil Tomaž Martelanc.

Na pustno soboto je bil na sporedu komičen film Trije ubežniki, to seveda za tiste, ki niso imeli priložnosti, da bi v kaki večji dvorani preplesali celo sobotno noč.

Marija Mamolo

Literarni natečaj SKK

Ob priliki dneva slovenske kulture je tudi letos Slovenski kulturni klub razpisal že tradicionalni literarni, likovni ter, prvič, fotografski natečaj. O poteku in nagrajencih likovnega in fotografskega natečaja poročamo posebej na drugem mestu, tu pa bi se radi zaustavili ob izidu literarnega natečaja.

Komisija, ki sta jo sestavljali prof. Zora Tavčar Rebula in prof. Lučka Peterlin Susič, je razglasila za najboljšo delo črtico »Vrnitev«, ki jo je napisal dijak znanstvenega liceja Aljoša Saksida. Svojo odločitev je takole utemeljila: »Močno čustveno obarvano besedilo. Zgodba je lepo zaokrožena. Črtica, ki bi želela že biti literatura, kar se ji mestoma tudi posreči.«

Drugo nagrado je prejela Alenka Spetič, ki prav tako obiskuje znanstveni licej, za sestavek »Leningrajski motiv«. Mnenje komisije se glasi: »Pripoved je napisana z nekaj umetniškega zamaha, poteka v sproščeni stopnjevanju. Izpeljava je kompozicijsko spretna. V celoti je prikaz mlade družine zelo pisan in psihološko poglobljen. Posebno vrednost daje zgodbi njena sveža in topla sporočilnost na koncu.«

Tretjo nagrado je komisija podelila za pesem v prozi »Razbijmo ta led« Tatjani Dolhar, ki obiskuje IV. višjo gimnazijo, s sledečo oceno: »Poskus pesmi v prozi že z nekaj smisla za poetsko ubesedovanje zahtevnejših tem. Tu in tam nekaj dobrih umetniških prepliskov.«

Ker se nam nagrajena dela zdijo primerna za objavo zaradi izrazito osebnega pristopa prej omenjenih mladih umetnikov, zaradi njihovega bogatega in sproščenega izražanja ter že precej razvitega smisla za umetniško ubesedovanje, jih v tej in naslednjih številkah Rasti objavljamo. Pohvala in priznanja gredo vsem udeležencem natečaja, Aljoši, Alenki in Tatjani pa čestitamo.

Tomaž Martelanc

Pogovor z mladim umetnikom

Lojze Čemažar se je rodil 8.2. 1950 v Klečah pri Ljubljani. Leta 1976 je diplomiral na akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Prav tam je leta 1979 dokončal trislovenski študij na slikarski specialki. Samostojno je razstavljal v Novem mestu (1978), v Škofji Loki (1979), v Kranju (1979), v Ljubljani (1980), skupaj z Markom Rupnikom in Matejem Metlikovičem v Ljubljani (1981) in v Kopru (1981). Sodeloval je na enaindvajsetih razstavah v Sloveniji in Jugoslaviji ter na štirih mednarodnih razstavah v tujini.

R — Zastavljam Vam splošno vprašanje: kaj pomeni za vas simbol?

Č — Pojem simbol je razložen v leksikonih, v umetnostnih teorijah. Menim, da moram kot slikar vse te pojme, kot so znak, simbol, podoba, slika, znamenje, na novo odkriti, na neki način sam spoznati njihovo notranjo vsebino. Čedalje bolj se mi zdi, da človeku, ki se ukvarja s problemom simbola, pravzaprav ne zadošča zgolj ena informacija iz knjige. Sam moram odkriti, kaj je to.

Kolikor sem slikal ali pa spoznaval okrog sebe, spoznaval tudi v drugih umetnostih in v človekovem obnašanju, bi jaz rekel, da je simbol pravzaprav vse. Vse kaže na nekaj, vsaka stvar, vsako naše dejanje pravzaprav govori še o nečem. Slikanje: že samo to dejanje slikarja, ki je od posameznika do posameznika drugačno, kaže na nekaj, je že samo simbol. Izraz, to da se izrazim, je že neki simbol.

Pojem simbola srečujemo, se z njim posebej ukvarjamo, kadar hočemo doseči neko simboliko, to se pravi, ko je recimo moj namen ali namen nekega umetnika, pesnika, da se s simbolom izraža. Reče: Naredil bom simbol, s temi znaki, ki na nekaj kažejo, se bom izražal.

Osnovni problem pa je: sam moram odkrivati resničnost, ki ni tista, za katero jaz vem, da bom z njo pričeval v slikarstvu. In ko iščem neko resnico, ko vidim znotraj slikarskega izražanja neko resničnostno dejanje in to potem v sliki, na slikarski način, tudi uresničim, je to pravzaprav že simbol, simbol neke resničnosti. To, kar potem nastane, je simbol za nekaj, lahko je to podoba za nekaj. Ti pojmi: simbol, podoba, znamenje, znak so si tako podobni, da je težko med njimi postaviti kakšne meje.

R — Torej je slika, s tem da nastane, simbol neke resničnosti?

Č — Simbol neke resničnosti, tudi simbol nekega dejanja.

R — Kot je na primer v Bizancu ikona božja podoba, dejansko pa tudi božja prisotnost.

Č — Seveda. Mislim pa, da je simbol pojem, s katerim se bolj kot ustvar-

jalec ukvarja umetnostna teorija. S pojmi, kot so simbol, simboličnost, simbolizem se več ukvarjajo teoretiki, kot pa slikarji, pesniki. Mislim, da se simbol največkrat odkrije, ko je nekaj že narejeno: v dokončanem romanu, pesnitvi, sliki ali pa filmu. Mislim, da ne gre za to, da bi slikar iskal neke simbole in bi jih potem uresničil. Različna so tudi pota, ki pripeljejo do tega. Zdi se mi pa, da je ta nujnost izražanja, ta notranja nuja za slikanjem, ustvarjanjem, prvenstvena. V tej nuji, ki je že konkretizirana v umetniškem delu, sliki, pesmi, najdemo simbol.

R — Ko torej umetnik ustvari neki simbol, ne gre za programirano delo, ampak je bolj stvar navdiha. Šele potem ugotovi, da je to, kar je ustvaril simbol.

Č — Njemu ni niti potrebno, da bi to ugotavljal. Simbol ima včasih tudi malo privzdignjen pomen. Slikar si morda niti ne prizadeva, da bi ustvaril simbol. Človek se odloči za neki motiv, ki je gibalo stvaritve. Odločim se, da bom slikal pokrajino, ta pokrajina je tista, ki me vodi pri nastajanju slike, v tem procesu pa lahko nastane simbol.

Nekateri moderni teoretiki umetnostne zgodovine pravijo, da je pomembno za sedanjega umetnika ustvariti nove simbole, prepričljive nove simbole. Jaz v to verjamem, ne vidim pa nobene poti, po kateri bi jih mogel ustvarjati. Mislim, da to ni moj cilj.

Moj osebni cilj je, da se približujem neki slikarski resničnosti, da je nekaj, kar nastane na platnu, resnično in sicer s sredstvi, ki jih imam, ki so po svoje omejena. Želim, da bi znotraj teh omejenih sredstev nekaj povedal na način, da bo tisto, kar nastane, nekaj resničnega, ne pa zlaganega, da to ni plagiat, ni zgolj neko posnemanje. Šele tako lahko nastane simbol.

(dalje prihodnjič)

RAST, mladinska priloga Mladike.
Pripravlja uredniški odbor mladih.
Tisk Graphart, Trst, marec 1990.

ČIKOLE ČAKOLE

— Na skupni Prešernovi proslavi je skupina mladih skušala uganiti simbolični pomen, ki so ga imeli prevrnjeni stoli. Razlag je bilo mnogo; končno je med Pahorjevim govorom nekdo imel preblisk genialnosti: ti stoli ponazarjajo, kako bodo na prihodnjem občnem zboru SKGZ vodilne osebnosti letele s svojih stolčkov. Potem pa smo videli, da so se stolčki sicer zares podrli pod nekaterimi, toda v popolnem nasprotju z zakoni narave — pod tistimi, ki imajo večjo težo, so stolčki vzdržali, pod ostalimi pa so se podrli. (Očitno je razvozlanje simbolov trd oreh...)

— V tem pustno-kulturno-prešernovskem-spravljenem ozračju nas je prijetno presenetila vest, da se je tudi povprečen italijanski tržaški meščan zavedel, da imamo v Trstu slovensko višjo šolo in Slovenski kulturni klub. Pripomoček za »dokumentacijo« o obstoju naših šol, oziroma društev, je bil tokrat... telefonski imenik. Razdraženi meščani so se namreč tokrat hoteli pritožiti proti preglasnemu praznovanju Prešerna in prehrupni pustni zabavi. (Kaj, ko bi še kdaj malo zaropotali?)

— Tudi mi smo se hoteli dokumentirati, če res skladatelj Ubald Vrabec »želi biti vedno v ospredju zanimanja«, kot trdi Primorski dnevnik (23. januarja — rubrika Pisma uredništvu). A kljub napornemu iskanju nismo našli nobenega dokaza za to. Ali pa ne razumemo, kaj pomeni »siliti v ospredje«. Kot očitno ne razumemo, kaj je to »žalitev osebne značaja na račun nekaterih oseb« (23. januarja — »O pismih uredništvu«), če Primorski dnevnik na isti strani, kjer pravi, da pisma z osebnimi žalitvami pri njih romajo v koš, vsaj po našem mnenju, precej grobo žali priznanega skladatelja Vrabca! (Živel narod, dol s kulturo!)

Leningrajski motiv

Taksi se počasi premika po ulicah Leningrada. Počasi, a le prehitro. Prehitro švigajo mimo mene znani kraji. Trolejbusna postaja, kjer sva Ljuba in jaz vsako jutro pričakovali prijateljico Anjo. Trgovina jestvin, pred katero se, kot ponavadi, vije dolga vrsta kupcev. Stanovanjski bloki, med katerimi se lovijo malčki in se smukajo okoli gugalnic. Kako tuje mi je bilo vse to in kako mi je sedaj vse domače. Žal mi je zapustiti te kraje, to mesto, prijatelje. A moram se vrniti domov, če hočem ali nočem.

Ljuba se mi nasmiha. Prijazen nasmeš, ne njen običajni, hinavski. Petnajst dni me je gostila, hvaležna sem ji za to. Do pravega prijateljstva pa ni nikoli prišlo. Že od začetka ne. Zadnje dni pa sva se še bolj odtujili. Sedaj je zadnji čas, da se pobotava.

»Se spominjaš tistega fanta, ki si mi ga predstavila na zabavi?«

Tiho je spregovorila in še tiše nadaljevala. Nenadoma so njena lica škrlatne barve.

»Obljubi mi, da mu boš dala moj naslov! Mora mi pisati, saj si razume la, zakaj.«

Komaj utegnem obljubiti, že se taksi ustavi pred železniško postajo. Ljubina mama plača prevoz, medtem Ljuba in jaz smukneva ven in že vlečeva težke kovčke iz prtljajnika. Pretežki so, ne morem jih nositi. Na pomoč pritečeta

starša neke prijateljice in mi vzameta težki tovor iz rok. Že têčem na kraj zbirališča. Časa je vedno manj, vsak trenutek hočem izrabiti.

Plavolasa Jasja mi pomoli naslov s prošnjo, naj čimprej pišem. Potlačim v žep papirček, počekčan s cirilico in številkami.

Nenadoma se vse pogrezne v temo. Ni mi slabo, le oči mi je nekdo zakril z rokami. Ta nekdo me spusti in pred menoj zasije smehljaj dolginke Aglaje. Ob njej njen dvojček Jure, ki je pravzaprav podoben vsakomur, le svoji sestri ne.

Zadnje minute pred odhodom. Sama ne vem, kam naj se obrnem, koga naj pozdravim. Aljoša mi predstavi sestrico Iro, malo plavolasko z velikimi radovednimi očmi. Ne morem se je nagledati, tako je ljubka. V hipu jo vzljubim in žal mi je, da ni dovolj časa, da je ne bom utegnila spoznati. Nataša pomežikne in mi obljubi, da mi bo z veseljem pisala. Tudi Igor mi reče nekaj podobnega.

Opravimo se na peron! Studentje, iz Italije, ki jih povratek v rodni kraj prav nič ne mika. Ruski prijatelji, ki se težko poslavljajo od gostov.

Odhod. Jasja bruhne v jok, celo vedno vesela Aglaja žalostno posmrka. Slovo, prevažanje kovčkov na vlak, poslednji pozdrav. Zadnje šale. S smehom na licu, a s potrjim srcem vabimo prijatelje, naj se odpeljejo z nami veselo. Naj se Aglaja spravi v moj kovček. Naj se Anton dela, kot da je Italijan...

Smeh, jok, nedokončane besede... Vlak se že pomika.

Stojim pri oknu in strmim ven. Železniška postaja se oddaljuje, prijatelji so le pikice med drugimi pikicami. Druge pikice so ljudje, ki se odpravljajo kdove kam, ki čakajo na vrnitev dragih, ki se vračajo domov.

Tedaj me zajame potrnost in spoznanje: komu je kaj mar, da se mi vračamo v domovino in da prijatelji sledijo z žalostnimi očmi odhajajočemu vlaku? Tudi po našem odhodu bo železniška postaja stala tam, nespremenjena. Leningrad bo čisto enak, tudi brez nas. Malčki se bodo kljub temu igrali okoli blokov, še se bodo vile vrste pred trgovinami. Vse bo ostalo nespremenjeno. Kot da nas ni bilo nikdar tam.

Zajame me občutek mraza, čeprav je topel večer. Kot da bi vse prekrila plast ledu. Kot da bi železniška postaja zmrznila in zledenela. Povsod je led,

na peronu, v čakalnici, na tračnicah, na vlaku. Snežinke poletavajo med ljudmi; med ljudmi, ki jim ni nič mar nas in naše potrnosti. Tudi v mojem srcu je led in ta led me reže, me rani... Ne, me presine, ni ledu! Stopila so ga še nenapisana pisma, pisma, ki nam jih prijatelji obljublajo. Ne bodo nas pozabili.

Nekaj se je z našim odhodom le spremenilo.

Alenka Spetič

—o—

Razbijmo ta led

Zdaj stojim sam na peronu. Kamor gledam, sam led okrog mene. Led na strehi postajnega hodnika, led na vagonih, led na tirnicah, na nakladališču, na žerjavu, led na signalnih ročicah, na ročnih kretnicah. Led v mgli nad mestom.

*Led na mojem hrbtu.
Led v moji glavi.*

(Messner)

Pod ledom leži negibno mesto. Sončni žarki že obsevajo strehe in bregove, že razigravajo morske valove, a nad mestom še vedno lebdi nevidna tančica ledu. Led je zasidran v življenju mesta, v njegovem ostržu, v njegovem utripu. Led je v sredini večine, ki ne pozna strpnosti, ampak nenehno preži na priložnost, da nas obsodi in sramoti. Ob najmanjšem koraku, vzponu za naše pravice, že vzkipi, natveze izmišljene resnice, da nemudoma zdrsne s pridobljene stopnice. Čudno se sliši, a boji se nas, čuti se ogrožena in ne misli razbiti ledu!

Toda še strašnejši je led v naši manjšini, kot zakrknjen zajedalec v naši sredini. In ko se v njem pokaže razpoka, se človeku udre pod nogami in človek začne toniti, toniti, lovi se, skuša se prijeti, zadržati, rešiti, a tone, tone, dokler se ne utopi; in takrat ljudje ohrome in se izgube v ledenem morju večine! To je tisti led, ki pogubi toliko naših ljudi, v katerih spomin na žrtve za naš obstoj blebi, v katerih prepričanja za naš prav več ni! To je tisti strupeni led, ki se nevidno razširja med naše ljudi, in rahlja skupne vezi!

*Ne, ne!
Mora zasijati sonce, goreče sonce, ki bo stopilo ta led, mora zapihati veter, ki nas bo pometal kot odpadlo jesensko listje na kup, da bomo s skupnimi močmi dokončno prebili ta dušeči led!!!*

Tatjana Dolhar
IV. v.g.

Lojze Kovačič

◀ III stran 2

pa tudi hudomušni in ironični (naj navedem, da je — seveda po krivici, a prav zaradi svoje učinkovitosti in neobičajnosti — vsem najbolj ostala v spominu njegova oznaka prave ljubezni, ki po njegovem pomeni držati nekemu glavo nad vedrom, ko bruha in ne občutiti gnusa, ampak ga zaradi tega še bolj ljubiti.)

Predolgo bi bilo prikazati tako kompleksno osebnost, kakor je Kovačičeva. Ob koncu naj omenim še, da smo na tem večeru odkrili še drugo pisateljevo dejavnost: Kovačič se namreč ukvarja z mladino od 14-ih do 25-30 let, saj poučuje v Pionirskem domu, kjer se nahajajo filmska, gledališka, literarna, likovna in jezikovna delavnica; iz njegove literarne delavnice je izšel že marsikateri dober pesnik ali pisatelj.

Neva Zaghet